

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Obywatelskich

Al. Solidarności 77

00-090 Warszawa

Tel. 827 42 02

Fax. 827 64 53

Warszawa, 2 stycznia 2001 r.

34962

RPO/361861/00/V/ST

Pan Janusz Steinhoff
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Gospodarki

Szanowny Panie Premierze

Do mojego Biura wpływają skargi od odbiorców energii elektrycznej, od których przedsiębiorstwo energetyczne żąda zainstalowania na ich koszt przedpłatowego układu pomiarowo-rozliczeniowego. Koszty te nie są małe i - jak wskazują nadchodzące skargi sięgają ok. 1500 zł. Przy czym przedsiębiorstwa energetyczne żądają wniesienia tych opłat m. in. od osób, które i tak mają trudności z regularnym opłacaniem należności za energię elektryczną.

Zwrócić trzeba uwagę, że żaden przepis ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz. U. Nr 54, poz. 348 ze zm.) nie określa, na kim spoczywa obowiązek poniesienia kosztu zakupu i instalacji układu pomiarowo - rozliczeniowego. Czynią to natomiast przepisy rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 25 września 2000 r. w sprawie szczegółowych warunków przyłączenia podmiotów do sieci elektroenergetycznych, obrotu energią elektryczną, świadczenia usług przesyłowych, ruchu sieciowego i eksploatacji sieci oraz standardów jakościowych obsługi odbiorców (Dz. U. Nr 85, poz. 957). W szczególności w odniesieniu do przedpłatowego układu pomiarowo - rozliczeniowego wskazaną materię reguluje § 34 wymienionego rozporządzenia.

Stosownie do treści § 34 ust. 1 omawianego rozporządzenia przedsiębiorstwo energetyczne może zainstalować przedpłatowy układ pomiarowo - rozliczeniowy, jeżeli odbiorca

1) co najmniej dwukrotnie w ciągu kolejnych 12 miesięcy nie uregulował w terminie należności związanych z dostarczaniem energii elektrycznej,

2) nie ma tytułu prawnego do obiektu lub lokalu, do którego jest dostarczana energia elektryczna,

3) użytkuje obiekt lub lokal dorywczo, w sposób uniemożliwiający cykliczne sprawdzanie układu pomiarowo - rozliczeniowego.

W myśl zaś § 34 ust. 2 rozporządzenia koszty zakupu i zainstalowania przedpłatowego układu pomiarowo - rozliczeniowego ponosi odbiorca. Natomiast w razie nieuzasadnionej odmowy odbiorcy na zainstalowanie przedpłatowego układu pomiarowo - rozliczeniowego i pokrycia kosztów przedsiębiorstwo energetyczne może wstrzymać dostarczanie energii elektrycznej lub rozwiązać umowę sprzedaży tej energii (§ 34 ust. 3 rozporządzenia).

Wymienione powyżej przepisy przewidują więc odstępstwo od ogólnej reguły dotyczącej indywidualnych odbiorców energii elektrycznej, zgodnie z którą przedsiębiorstwo energetyczne instaluje na własny koszt układy pomiarowo - rozliczeniowe (§ 15 pkt 2 rozporządzenia).

Rozważenia w tym miejscu wymaga kwestia czy dopuszczalne było w świetle obowiązującego prawa przerzucenie na podstawie § 34 ust. 2 rozporządzenia obowiązku pokrycia kosztów zakupu i zainstalowania przedpłatowego układu pomiarowo rozliczeniowego na odbiorców, w szczególności tych, którzy co najmniej w ciągu kolejnych 12 miesięcy nie uregulowali w terminie należności związanych z dostarczaniem energii elektrycznej. Należy więc w tym zakresie wskazać, iż omawiane rozporządzenie zostało wydane na podstawie art. 9 ust. 1 Prawa energetycznego. Zgodnie z treścią tego upoważnienia minister właściwy do spraw gospodarki został umocowany do określenia, w drodze rozporządzenia, w odniesieniu do energii elektrycznej szczegółowych warunków przyłączenia podmiotów do sieci, obrotu energią elektryczną, świadczenia usług przesyłowych, ruchu sieciowego i eksploatacji sieci oraz standardów jakościowych obsługi odbiorców. W granicach tego upoważnienia nie mieści się problematyka objęta § 34 rozporządzenia, w szczególności zaś problematyka pokrywania kosztów zakupu i zainstalowania układu pomiarowo - rozliczeniowego. Nie można bowiem przyjąć, iż materia ta mieści się w "warunkach przyłączenia do sieci", skoro w interesującym zakresie dany podmiot (§ 34 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia) jest już przyłączony do sieci. Nie sposób również uznać, iż chodzi tutaj o wykonanie upoważnienia w zakresie określenia szczegółowych warunków obrotu energią elektryczną, skoro pod

pojęciem "obrotu" ustawa (a konkretnie art. 3 pkt 6 Prawa energetycznego) rozumie działalność gospodarczą polegającą na handlu energią. Z całą pewnością omawiany § 34 ust. 2 rozporządzenia nie wykonuje również upoważnienia w części dotyczącej określenia szczegółowych warunków świadczenia usług przesyłowych, ruchu sieciowego i eksploatacji sieci. Przepis ten - pomimo, że został umieszczony w Rozdziale 6 rozporządzenia "Standardy jakościowe obsługi odbiorców" - nie wykonuje także upoważnienia ustawowego dotyczącego określenia szczegółowych standardów jakościowych obsługi odbiorców. Nie określa bowiem standardów obsługi odbiorców, lecz nakłada na odbiorców określone obowiązki.

Powyższą analizę zakresu interesującego upoważnienia ustawowego potwierdza także treść art. 9 ust. 2 Prawa energetycznego szczegółowo wymieniająca elementy, jakie powinno zawierać rozporządzenie wydane na podstawie art. 9 ust. 1 Prawa energetycznego. Wśród tych elementów nie została wymieniona problematyka pokrywania kosztów zakupu i instalacji przedpłatowego układu pomiarowo - rozliczeniowego.

Zwrócić również trzeba uwagę, iż w świetle § 34 ust. 3 rozporządzenia nieuzasadniona odmowa odbiorcy zainstalowania przedpłatowego układu pomiarowo - rozliczeniowego i pokrycia kosztów z tym związanych może stanowić podstawę do wstrzymania dostarczania energii elektrycznej przez przedsiębiorstwo energetyczne. Także i w tym przypadku problem polega na tym, iż omawiane upoważnienie ustawowe zawarte w art. 9 ust. 1 Prawa energetycznego nie zawiera delegacji do regulowania w akcie wykonawczym zdarzeń uzasadniających wstrzymanie dostarczania energii elektrycznej. Zdarzenia te zostały wymienione wprost w samej ustawie (art. 6 ust. 3 Prawa energetycznego). Ustawodawca zezwolił mianowicie, aby przedsiębiorstwo energetyczne mogło wstrzymać dostarczanie energii elektrycznej, jeśli w wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono, że instalacja znajdująca się u odbiorcy stwarza bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia, życia albo środowiska, a także gdy nastąpił nielegalny pobór energii elektrycznej. Wśród tych zdarzeń nie został natomiast wymieniony brak zgody na zainstalowanie przedpłatowego układu pomiarowo - rozliczeniowego oraz na pokrycie kosztów jego instalacji. Brak też jest - jak już wskazano - wyraźnego upoważnienia do określenia tej materii w akcie wykonawczym.

Podsumowując powyższe uwagi pragnę wskazać w ślad za Trybunałem Konstytucyjnym (m. in. orzeczenie z dnia 22 września 1997 r., sygn. akt K. 25/97, OTK 1997 r., Nr 3-4, poz. 35; wyrok z dnia 25 maja 1998 r., sygn. akt U. 19/97, OTK 1998 r., Nr 4, poz. 47), że kompetencje prawodawcze organu władzy wykonawczej mają ograniczony charakter, w szczególności mają służyć wykonaniu ustawy. Stąd też, nawet jeżeli w obowiązujących ustawach występują luki i niekompletne ujęcia, to

nie jest rzeczą władzy wykonawczej ich uzupełnianie. Tymczasem § 34 ust. 2 i 3 omawianego rozporządzenia uzupełnia treść ustawy Prawo energetyczne, pomimo braku stosownego upoważnienia ustawowego do dokonania takiego uzupełnienia przez organ władzy wykonawczej.

W związku z tymi uwagami, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 1991 r. Nr 109, poz. 471 ze zm.) zwracam się do Pana Premiera o zajęcie stanowiska w sprawie, a także - jeśli podzieli Pan Premier moje zastrzeżenia - również o podjęcie działań w celu usunięcia wskazanych naruszeń prawa.

Łączę wyrazy szacunku

/-/ Prof. dr Andrzej Zoll